

Goethe: Clavigo

Szereplők:

Clavigo

Mária

Beaumarchais

Zsófia

1. jelenet

(Parallel jelenet, Clavigo a szobájában egy cikket ír, Mária a szobájában szomorúan gondol a megszakadt kapcsolatukra. Clavigo, Mária, Zsófia, Beaumarchais)

Clavigo: Ez a cikk hatni fog, minden asszony el lesz tőle ragadtatva.
Nekem e nép között meg kell teremtenem a jó ízlést.
Van hírnevem, az ismereteim napról-napra bővülnek, stílusom mind igazabbá, erősebbé válik.
Szívesen megvallom,
nyíltabb szívvel írtam akkor
és annak a lánynak nagy része volt abban a tetszésben,
amellyel a közönség eleinte fogadott.
Mária! Igazán szerettem őt, vonzott magához,
megesküdtem neki,
hogy ennek így kell lennie örökké.
Most meg eltűnt, tisztára eltűnt a szívemből.
Hogy az ember ennyire változékony!

Goethe: Clavigo, Ein Trauerspiel

Personen:

Clavigo, *Archivarius des Königs*

Marie Beaumarchais

Beaumarchais

Sophie Guilbert, *geborene Beaumarchais*

1. Akt

(Parallele Szene, Clavigo schreibt in seinem Zimmer einen Artikel; Marie denkt in ihrem Zimmer traurig über ihre zerbrochene Beziehung nach. Clavigo, Marie, Sophie, Beaumarchais)

Clavigo: Das Blatt wird eine gute Wirkung tun, es muß alle Weiber bezaubern.
Ich muß unter dem Volke noch der Schöpfer des guten Geschmacks werden.
Ich habe einen Ruhm, meine Kenntnisse breiten sich täglich aus, mein Stil bildet sich immer wahrer und stärker.
Ich gestehe dir gern, ich schrieb damals mit offenerem Herzen; und wahr ist's, sie hatte viel Anteil an dem Beifall, den das Publikum mir gleich anfangs gewährte.
Marie! Ich liebte sie wahrlich, sie zog mich an, ich schwur ihr, daß es ewig so sein sollte.
Und jetzt ist sie verschwunden, glatt aus meinem Herzen verschwunden.
Daß man so veränderlich ist!

Mária: Jó, nem sírok többet.
Különben is azt hiszem, már nincsen több könnyem.
Clavigo szerelme sok örömet szerzett,
talán többet, mint neki az enyém.
Most pedig...
Olyan nagy dolog az, hogy egy leánynak megszakad a szíve?
Vajon neki mindegy-e, hogy már nem szeret?
Mit csinálnak a francia lányok, ha a kedvesük hűtlen?
Miért ne legyen egy francia lány Spanyolországban is francia?

Zsófia: Elátkozzák. Azt mondják: fel is út, le is!
Csak tudnálak megtanítani, hogy vesd meg a semmirekellőt, aki csak gyűlöletet érdemel tőled.

(Beaumarchais, Mária testvére érkezik Franciaországból.)

B: Húgom! Örömöm! Ó testvérem!

Marie: Nun, ich will nicht weinen.
Mich dünkt auch, ich hätte keine Träne mehr!
Clavigos Liebe hat mir viel Freude gemacht, vielleicht mehr als ihm die meinige.
Und nun...
Was ist an mir gelegen? An einem Mädchen gelegen, ob ihm das Herz bricht?
Ob's ihm wohl einerlei ist – daß er mich nicht mehr liebt?
Wie machen sie's in Frankreich, wenn die Liebhaber untreu sind?
Warum soll eine Französin in Spanien nicht Französin sein?

Sophie: Man verwünscht sie. Und läßt sie laufen.
Wenn ich dich ihn könnte verachten lehren, den Nichtswürdigen! Den Hasswürdigen!

(Beaumarchais, Maries Bruder kommt aus Frankreich.)

B: Meine Schwester! Meine Freude! O Schwester!

Mária: Hála istennek, itt vagy!

B: Csakugyan ugyan olyan nyomorúságban talállak,
mint ahogy egész utamon elképzeltem?
Húgom, szegény húgom, ki hitte volna,
hogy amilyen ártatlan, olyan boldogtalan is vagy.
De napfényre kell jönnie: s a legádázabbul foglak
megbosszulni.
Oh, elég jó kedvem van ahhoz, hogy a fickót lassú
tűzön süsse porhanyósra.

Mária: Ne légy kegyetlen... nem fogom... nem bírom
viszontlátni soha többé.

Zsófia: Gyere húgom, pihenj le egy percre.

Marie: Gott sei Dank, du bist da!

B: Seid ihr wahrlich so elend, wie ich mir euch den
ganzen langen Weg vorgestellt habe?
Meine arme Schwester! Wer glaubte, daß du so
unschuldig als unglücklich bist?
Es soll an den Tag kommen, du sollst auf das
grimmigste gerächt werden.
O, ich bin gutes Humors genug, um den Kerl an
einem langsamen Feuer zu braten.

Marie: Ihr seid grausam... nein, ich kann nicht... ich kann ihn
nie wieder sehn.

Sophie: Kommt, Schwester! Legt Euch einen Augenblick
nieder.

2. jelenet

(Beaumarchais Clavigohoz megy.)

Clavigo: Vajon ki lehet az a francia, aki bejelentette magát?
Franciák! Máskor szívesen láttam ezt a nemzetet! S
most miért nem?

(Beaumarchais érkezik.)

Clavigo: Uram, örömömre válik, hogy olyan nemzet fiát
tisztelhetem
magamnál, amelyet mindig nagyra becsültem.

B: Kegyedre nézve persze nem lehet újság,
ha ismeretlenek is felkeresik,
hiszen kiváló munkái épp oly nevéssé tették
külföldön, amennyire magasra emelték itt hazájában.

2. Akt

(Beaumarchais geht zu Clavigo.)

Clavigo: Wer die Franzosen sein mögen, die sich bei mir
haben melden lassen? – Franzosen! Sonst war mir
diese Nation willkommen! – Und warum nicht jetzt?

(Beaumarchais tritt ein.)

Clavigo: Mein Herr, es ist mir eine Freude, einen Mann einer
Nation bei mir zu sehen, die ich immer geschätzt
habe.

B: Freilich kann ihnen nicht fremd sein, von
Unbekannten besucht zu werden, da Sie durch die
Vortrefflichkeit Ihrer Schriften sich ebenso sehr in
auswärtigen Reichen bekannt gemacht haben.

Clavigo: Szabad-e kérdezni, milyen üzlet vagy milyen ügyes-bajos dolga hozta ide olyan messziről?

B: Nincs ön előtt titkom, uram. Egy francia kereskedő két lányát Madridba küldte egy spanyol kalmárhoz, aki azt ígérte, hogy rájuk fogja testálni egyikét Spanyolország legtekintélyesebb cégeinek. Minden pompásan ment, amíg a spanyol kereskedő meg nem halt, anélkül, hogy a két francia leány sorsáról gondoskodott volna.

(Clavigo mind figyelmesebb lesz.)

Ugyanabban az időtájban egy fiatal ember mutattatta be magát náluk, a Kanári-szigetéről való.

(Clavigo arcából eltűnik minden vidámság, lassan zavarba megy át.)

Alacsony rangja és szegénysége ellenére is szívesen fogadják. El nem mulasztják, hogy mindenképpen segítségére legyenek. A lány kikoszorúz egy pár nagyon kiváló kőröt, a fiatalember iránti hajlandósága nőttön-nő.

(Clavigo a legnagyobb zavarban feszeng a székén.)

Clavigo: Erlauben Sie, daß ich frage, was für ein Geschäft, was für ein Anliegen hat Sie diesen weiten Weg geführt?

B: Ich habe keine Geheimnisse für Sie, mein Herr. Ein französischer Kaufmann sandte (vor fünfzehn Jahren) zwei seiner Töchter nach Madrid zu einem spanischen Korrespondenten, der versprach, ihnen, nach seinem Tode, eine der ansehnlichsten Handlungen in Spanien zu hinterlassen. Alles hatte ein gutes Ansehen, bis der Korrespondent mit Tode abging, ohne die Französinnen im geringsten zu bedenken.

(Clavigo wird immer aufmerksamer.)

Ungefähr um eben diese Zeit hatte sich ein junger Mensch, von den Kanarischen Inseln bürtig, in dem Hause vorstellen lassen.

(Clavigo verliert alle Munterheit aus seinem Gesicht, sein Ernst geht nach und nach in Verlegenheit über.)

Ungeachtet seines geringen Standes und Vermögens nimmt man ihn gefällig auf. Man lässt es nicht ermangeln, ihm auf alle Art beizustehen. Die jüngste schlägt verschiedene ansehnliche Partien aus; ihre Neigung gegen den Menschen nimmt zu.

(Clavigo bewegt sich in höchster Verwirrung auf seinem Sessel.)

Az esküvőt csak azért halasztják el, mert meg akarják várni az ígért hivatal. Hat év telt el így a várakozással, szent fogadkozással a férfi részéről. Végre eljött a hivatal – ő pedig eltűnt. A szegény lány e hírre összerogyott, görcsökben vonaglott, amelyek majdnem a sírba juttatták.

(Clavigo önkéntelenül is mély sóhajtást hallat, egészen magán kívül van.)

Clavigo: Hallgasson meg, uram. Én nem akartam... nem kételkedtem...

B: Ne szakítson félbe! Szíveskedjék kijelenteni, hogy a húgom hűtlenség, könnyelműség, illetlenség vagy bármely más hibával rászolgált-e erre a nyilvános megaláztatásra?

Clavigo: Nem, uram. Az ön húga, Donna Mária csupa szeretetreméltóság, csupa erény.

Die Heirat verzog sich nur in Erwartung der zugesagten Versorgung. – Nach sechs Jahren Harrens, heiliger Versicherungen von seiten des Mannes erscheint das Amt – und er verschwindet. Das arme Mädchen fiel auf die Nachricht in Konvulsionen, die ihr den Tod drohten.

(Clavigo enfährt ein tiefer Seufzer, den er zu verbergen sucht und ist ganz außer sich.)

Clavigo: Hören Sie mich, mein Herr – Ich bin – Ich habe – Ich zweifle nicht –

B: Unterbrechen Sie mich nicht. Sei'n Sie so gütig zu erklären: ob meine Schwester durch irgendeine Treulosigkeit, Leichtsinn, Unart oder sonst einen Fehler diese öffentlichen Beschimpfungen um Sie verdient habe.

Clavigo: Nein, mein Herr. Ihre Schwester, Donna Maria, ist ein Frauzimmer voll Geist, Liebenswürdigkeit und Tugend.

B: Ha már ennyire jutottunk, javaslatot teszek önnek. Sajátkezűleg, saját jószántából nyilatkozatot fog írni, hogy ön ocsmány ember, aki hűgomat megcsalta, rászedte. Kinyomatom és holnapután tele lesz vele árasztva az udvar és a város.

Clavigo: Ezt a nyilatkozatot alá nem írom!
(Az asztalon heverő kardja után nyúl)

S nem volna más eszköz, mint halál vagy gyilkosság?
Mária, Mária, oh ha meg tudnál bocsátani!
A szívem túlárad, lelkemben új remény rügyezik.

B: A nyilatkozatot uram, a nyilatkozatot!

Clavigo: Hát jó. Megteszek mindent, csak azt ígérje meg, hogy nem veszi előbb hasznát, amíg nem volt módomban meggyőzni Donna Máriát, hogy szívem megváltozott. Csak addig, uram!

B: Ám jó, engedek. S ha önnek meg nem bocsátottak, akkor nyomban elviszem az írását a nyomdába.

(Beaumarchais diktál, Clavigo írni kezd.)

B: „Én alulírott Clavigo, a király levéltárosa...”

Clavigo: „... levéltárosa”

B: Da wir nun so weit sind, will ich Ihnen einen Vorschlag tun. Sie erklären eigenhändig, freiwillig eine Erklärung zu schreiben: daß Sie ein abscheulicher Mensch sind, der meine Schwester betrogen, verraten hat. Ich lasse sie drucken, und übermorgen ist der Hof und die Stadt davon überschwemmt.

Clavigo: Ich tue diese Erklärung nicht.
(Er greift nach dem Degen auf dem Tische, läßt ihn aber liegen)

Und da wäre kein Mittel, als Tod – oder Mord?
Marie! Marie! O daß du vergeben könntest!
Mein Herz geht mir über; meine Seele geht mir auf in Hoffnung!

B: Die Erklärung, mein Herr, die Erklärung!

Clavigo: So sei's denn. Ich will alles tun, nur versprechen Sie mir, nicht eher Gebrauch davon zu machen, bis ich imstande gewesen bin, Donna Maria von meinem geänderten, reuevollen Herzen zu überzeugen. So lange, mein Herr.

B: Gut denn, ich gebe nach! Und hat man Ihnen nicht vergeben gleich auf, und mit dem Zettel in die Druckerei.

(Beaumarchais diktiert, Clavigo schreibt.)

B: „Ich Unterzeichneter, Joseph Clavigo, Archivarius des Königs...”

Clavigo: „... des Königs“

B: „Beismerem, hogy Beaumarchais kiszasszonyt többször házassági ígéretekkel rászedtem.”
Megvan?

Clavigo: De uram!

B: Ha meg bírta tenni, talán csak le is írhatja!
„... rászedtem. A hölgy viselkedése feddhetetlen és becsülésre méltó volt.”

Clavigo: „... méltó volt.”

(Clavigo átadja az írást Beaumarchaisnak, aki távozik.)

Clavigo: Ilyen váratlanul jutni egyik állapotból a másikba! Ezt a nyilatkozatot mégse lett volna szabad megírnom!

B: „... bekenne, daß, ich Mademoiselle von Beaumarchais, durch hundertfältig wiederholte Heiratsversprechungen betrogen habe.“
Haben Sie's?

Clavigo: Mein Herr!

B: Was Sie getan haben, können Sie ja noch eher schreiben.
„... betrogen habe. Die Aufführung des Frauenzimmers ist immer untadelig und aller Ehrfurcht würdig gewesen.“

Clavigo: „... würdig gewesen.“

(Clavigo reicht Beaumarchais das Papier. Beaumarchais ab.)

Clavigo: So unerwartet aus einem Zustand in den anderen. Diese Erklärung, ich hätte sie nicht geben sollen.

3. jelenet

(Mária szobája. Mária, Zsófia, Clavigo)

Mária: *(Zsófiához)* Láttad őt? Minden tagom reszket. Láttad? Ájulás környékezett, amikor hallottam, hogy eljön. Nem bírom viszontlátni soha többé.

Zsófia: Ó húgom! Láttam, újra visszatérve bűnbánóan. Valami olyan bűvölő van a tekintetében, a szava hangjában...

Mária: Soha, soha többé!

Zsófia: Még most is a régi, ugyanaz a jóságos, szelíd, érzékeny szív, ugyanaz az aggodás, ha nem viszonzózzák a vonzalmát. És rólad, Mária, ugyanúgy beszél, mint a legtüzesebb szerelme boldog napjaiban.

Mária: Szószólója vagy?

3. Akt

(Maries Zimmer. Marie, Sophie, Clavigo)

Marie: *(zu Sophie)* Du hast ihn gesehen? Mir zittern alle Glieder. Du hast ihn gesehen? Ich war nah an einer Ohnmacht, als ich hörte, er käme. Nein, ich kann nicht... ich kann ihn nie wieder sehen.

Sophie: Schwester! Ich sah den Rückkehrenden, den Reuigen! Es ist was Bezauberndes in seinem Anblick, in dem Ton seiner Stimme...

Marie: Nimmer, nimmermehr!

Sophie: Er ist noch der Alte, noch eben das gute, sanfte, fühlbare Herz, noch eben das marternde Gefühl, wenn ihm Neigung versagt wird. Und von dir spricht er, Marie! wie in jenen glücklichen Tagen der feurigsten Leidenschaft.

Marie: Du redst ihm das Wort?

Zsófia: Nem, húgom. Azt akarom, hogy boldognak lássalak. Ha érezném, hogy megveted, hogy közömbös előtted, nem szólnék egy szót sem többet. Tisztelem bátyánk elszánt szívét, kívánom, hogy minden jól süljön el, és hogy Clavigonak add a kezéd, mert hiszen a szíved úgyis az övé. Bátyánk nyilatkozatot csikart ki tőle, amely téged a világ színe előtt igazol. Abban a reményben állította ki, hogy téged megindít vele. De ha nem indít meg, bátyánk ki akarja nyomtatni és el akarja terjeszteni.

Mária: Végem van! Clavigo nem engedheti meg, hogy a nyilatkozat megjelenjen. Tanácsolj Zsófiám, segíts rajtam!

Clavigo jön.

Clavigo: Be kell mennem! Be kell!

(Mária felsikolt és Zsófia karjába rogy.)

Clavigo: Hallgasson rám, édesem, ha nem akar rám nézni. Miért ne volna szabad remélnem? Miért ne volna szabad kérnem? Mária! Hogy is gyűlölhetsz engem, mikor én sose szűntem meg Önt szeretni! Mária! Nem hallod-e már szívem hangját?

Mária: Óh, Clavigo!

Clavigo: *(Felugrik és csókkal borítja Mária kezét.)*

Megbocsát, szeret! Még szeret!
(Beaumarchais belép.)

Sophie: Nein Schwester. Du sollst glücklich werden. Fühlt' ich, daß du ihn verachtetest, daß er dir gleichgültig wäre, so wollt' ich kein Wort weiter reden. Ich ehre die unternehmende Seele unsers Bruders, und wünsche, daß alles gut ausschlagen möge, wünsche, daß Du dich entschließen könntest, Clavigo deine Hand zu geben, denn – dein Herz hat er doch. Unser Bruder hat ihm eine Erklärung abgedrungen, die dich vor den Augen aller Welt rechtfertigen soll. Er stellte sie aus in der Hoffnung, dich zu bewegen. Bewegt er dich nicht, so will er es drucken und ausstreuen.

Marie: Ich vergehe! Clavigo kann das Papier nicht auskommen lassen. Rate mir, Sophie, hilf mir!

Clavigo kommt.

Clavigo: Ich muß hinein! Ich muß!

(Marie tut einen Schrei und fällt Sophie in die Arme.)

Clavigo: Hören Sie mich, Beste, wenn Sie mich nicht ansehen wollen.

Warum sollt' ich nicht hoffen dürfen?

Warum nicht bitten?

Marie! Wie können Sie mich hassen, da ich nie aufgehört habe, Sie zu lieben!

Marie! Kennst Du meine Stimme nicht mehr?

Marie: O Clavigo!

Clavigo: *(springt auf und faßt ihre Hand mit entzückten Küssen)*
Sie vergibt mir, sie liebt mich! Sie liebt mich noch!

(Beaumarchais tritt auf.)

B: Hah! Megbocsátasz neki?

Zsófia: Úgy látszik.

Mária: Hagyjatok, hagyjatok.
(Zsófia kivezeti.)

B: (Clavigohoz)
Nem vagy méltó erre a boldogságra!

Clavigo: Hidd el, hogy ezt magam is érzem.
Én vagyok a legboldogabb ember a nap alatt.

B: Az írás, amit adtál, íme itt van.
Talán így is jól van, bár szeretném ha másként volna.

(Eltávoznak.)

B: Ha! Du vergibst ihm?

Sophie: Es sieht so aus.

Marie: Laßt, laßt mich!
(Sophie führt sie weg.)

B: (zu Clavigo)
Du verdienst dein Glück nicht.

Clavigo: Glaube, daß ich's fühle. Ich bin der glücklichste
Mensch unter der Sonne.

B: Das Papier, das Ihr mir gabt, hier ist's. Es mag den
gut sein, ob ich gleich wünschte, es wäre anders.

(Ab.)

4. jelenet

(Clavigo szobája, Clavigo kétségek között)

C: Bevallom, hogy megijedtem, amikor viszontláttam Máriát. Hogy el volt torzulva, milyen sápadt, milyen összeaszott! Ó ez az én bűnöm, az én áruságom műve. „De hát hogy történt ez?“, kérdik majd városszerte. Az emberek kérdezősködnek, visszagondolnak arra a büszke Clavigora, aki nyilvános helyen soha sem jelent meg anélkül, hogy diadalmasan ne vezetne karján egy pompás nővést, fölséges spanyol nőt! És aztán egyszerre megjelenik egy tipegő, kicsike, beesett szemű francia leánnyal... Amikor viszontláttam, mámorom első percében feléje röpült a szívem, de hogy ez is elmúlt, mély szálnalmat oltott a lelkembe. De szerelmet nem. Nincs nyomoruságosabb dolog a világon, mint az ingatag ember, aki kétféle érzelem közt lebeg.

(Clavigo elmegy.)

(Mária szobája, Zsófia, Mária, Beaumarchais érkezik.)

Zsófia: Mi lelt, bátyám?

B: Semmi, kedveseim, remélem, hogy alapján semmiség. Clavigo... Nincsen otthon. Elutazott és nem tudja senki, hogy mennyi időre.

Zsófia: *(Máriához)*

Mi bajod? Elájulsz!

Mária: Olyan féktelenül ver a szívem, hogy nem bírok levegőhöz jutni.

4. Akt

(Clavigos Wohnung, Clavigo unter Zweifel)

Clavigo: Ich gestehe, ich erschrak, als ich Marien wiedersah! Wie entstellt sie ist – wie bleich, abgezehrt! O das ist meine Schuld, meiner Verrätereien. “Wie ist das zugegangen?” wird man in der Stadt fragen. Man fragt; erinnert sich immer des stolzen Clavigo, der sich nie öffentlich sehen ließ, ohne eine herrliche, hochäugige Spanierin in Triumph aufzuführen. Und nun erscheint der Herr mit seiner trippelnden, kleinen, hohläugigen Französin... Als ich sie wiedersah; im ersten Taumel flog ihr mein Herz entgegen – und ach! – da der vorüber war, innige tiefe Erbarmung flößte sie mir ein. Aber Liebe... Es ist nichts erbärmlicher in der Welt als ein unentschlossener Mensch, der zwischen zweien Empfindungen schwebt.

(Clavigo ab.)

(Maries Zimmer, Sophie, Marie. Beaumarchais kommt.)

Sophie: Was hast du, Bruder?

B: Es ist nichts, meine Lieben. Ich hoffe, im Grunde ist's nichts. Clavigo... ist nicht zu Hause. (Man sagt) Er sei verreist, es wisse niemand, wie lange.

Sophie: *(zu Marie)*

Was hast du? Du wirst ohnmächtig.

Marie: Das unbändige Schlagen meines Herzens versetzt mir die Luft.

Zsófia: Éppen most hozta egy futár ezt a levelet.

Mária: Mi van abban a levélben? Hadd látom!
Jaj, érzem, ez a vég! Halálos döfés! Megint megcsalt!

A szívem! A szívem!
Ah, levegőt, levegőt!
Clavigo!
(*Összerogy.*)

Zsófia: Irgalmas isten, ne hagyj el! Segítség!
Meghalt!
Ez a sors volt őrá kimérve!

Sophie: Soeben gibt ein Kurier diesen Brief ab.

Marie: Was enthält der Brief? Laßt mich ihn sehn! Ich fühl's.
Es ist das Letzte. Der Todesstoß! Er verrät uns!

Mein Herz! Mein Herz!
Ach! Luft! Luft!
Clavigo!
(*Fällt zurück.*)

Sophie: Verlaß uns nicht, Gott im Himmel! Hülfe!
Sie ist tot!
Das war ihr Schicksal! Sie hat's geendet.

Éjszakai utca, Mária háza nyitva van, előtte fáklyák. Clavigo jön a ház felé.

Clavigo: Miféle fáklyák azok?
Mária lakása! Egy halott! Dermesztő borzalom futja át a testemet.
Halott! Mária halott!
Könyörülj rajtam, irgalmas isten! Nem én öltem meg!

Mária testét hozzák, Beaumarchais és Zsófia kíséri.

Clavigo: Megálljatok!

B: Ki merésze megállítani a gyász e menetét?
(Meglátja Clavigot.)
Nyomorult! Hát még most sincs vége gáztetteidnek?
Hát az áldozatod a koporsójában sincsen előtted bizton?

Beaumarchais kirántja törét és ledöfi Clavigot.

B: Nézz fel Mari, nézz fel!
Nézd, hogyan szenteltem meg nyugvó helyedet a gyilkosod vérével.
(Zsófiához)
Azt hittem, menyasszonyi ágyát rózsákkal fogom telehinteni. Nézd, milyen rózsákkal ékesítem a mennyekbe való útját.

Straße vor dem Hause Maries. Nacht. Tore sind offen, davor Fackeln. Clavigo auf dem Weg nach Hause.

Clavigo: Fackeln dort?
Mariens Wohnung! Eine Leiche! Mir fährt ein Todesschauer durch alle Glieder. Tot! Marie tot!
Erbarm dich meiner, Gott im Himmel, ich habe sie nicht getötet!

Sie tragen Maries Leichnam, unter Beaumarchais und Sophies Begleitung.

Clavigo: Haltet!

B: Wer untersteht sich, den ehrwürdigen Zug zu stören?
(Erkennt Clavigo.)
Elender! Ist deiner Schandtaten kein Ende? Ist dein Opfer im Sarge nicht sicher vor dir?

Beaumarchais greift nach seinem Degen und stößt ihn Clavigo in die Brust.

B: Blick auf, Marie, blick auf!
Sieh, wie ich deine Ruhestätte geweiht habe mit dem Blute deines Mörders!
(zu Sophie)
Ich hoffte, ihr Brautbette mit Rosen zu bestreuen; sieh die Rosen, mit denen ich sie ziere auf ihrem Wege zum Himmel.

Clavigo: Köszönöm neked, testvér. Összeesketsz bennünket.
(Zsófiához)
Szóljatok, megbocsátott Mária? Hogyan halt meg?

Zsófia: Utolsó szava a te szerencsétlen neved volt.

Clavigo: *(Mária testére rogy.)*
Mária, a kezedet!
(Mégfogja a halott kezét.)
Az ő hideg, halott keze! Enyém vagy!
S most vedd a vőlegényi csókot!

Clavigo: Ich danke dir, Bruder! Du vermählst uns.
(zu Sophie)
Sagt mir, vergab sie mir? Wie starb sie?

Sophie: Ihr letztes Wort war dein unglücklicher Name!

Clavigo: *(Stürzt sich auf Maries Körper.)*
Marie! Deine Hand!
(Faßt nach ihrer Hand.)
Ich habe ihre Hand! Ihre kalte Totenhand! Du bist die
Meinige – Und noch diesen Bräutigamskuß!